

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań.

Zgodnie z art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 ze zm.), w terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Do zadań własnych gminy w myśl art. 176 wspomnianej na wstępie ustawy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzieleniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające, tzn. rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w: opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych,
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,

- 6) sporządzenie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywania ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3,
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Do realizacji zadań gminy w zakresie wykonania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej upoważniony został Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowince.

Zgodnie z art. 8 ustawy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych Wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- a) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- b) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- c) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- d) podniesienia świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- e) pomocy w integracji rodziny,
- f) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- g) dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny z terenu Gminy Nowinka jest prowadzone w formie: pracy z rodziną, pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem, zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Poniżej przedstawiam działania jakie zostały realizowane w 2019 roku w odniesieniu do zadań własnych gminy wymienionych w art. 176 ustawy.

I. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Uchwałą Nr VI/27/19 Rady Gminy Nowinka z dnia 25 marca 2019 r. przyjęty został Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021.

Głównym celem programu jest pomoc dla rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Nowinka w stworzeniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych.

Program powyższy zakładał następujące cele szczegółowe:

- podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny;
- wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo w celu przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie;
- pozostawienie dzieci i młodzieży w środowisku zamieszkania,
- współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny,
- wzmacnianie roli i funkcji rodziny,
- wsparcie w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
- podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

Powyższe cele szczegółowe realizowane były w 2019 roku poprzez:

- pracę socjalną polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci,
- ocenę sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym oraz konsultacjach ze specjalistami, pedagogiem, psychologiem w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny,
- objęcie uczniów szkół podstawowych, gimnazjum, szkół ponadgimnazjalnych pomocą materialną w formie stypendium (skorzystało od stycznia do czerwca 2019 r. 49 dzieci a od września do grudnia 2019 r. 38 dzieci na łączną kwotę 49 607,44 zł., oraz udział środków własnych w kwocie 12 401,86 zł.,
- objęcie uczniów szkół podstawowych, gimnazjum, szkół ponadgimnazjalnych dożywianiem (z programu dożywiania skorzystało 81 dzieci na kwotę 80 320,00 zł, w tym 63 920,00 zł z dotacji celowej budżetu państwa)
- monitorowanie zagrożeń dotyczących sytuacji zdrowotnych dzieci poprzez kontakt z placówką służby zdrowia, pielęgniarką środowiskowa, położną,
- zapewnienie pomocy finansowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej.
- umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny,
- dostęp do konsultacji psychologicznych, pedagogicznych, radcy prawnego, terapeuty ds. uzależnień – konsultanci zatrudnieni są w ramach umów-zleceń, służą bezpłatnymi konsultacjami dla mieszkańców gminy.

- systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, pedagoga szkolnego, nauczycieli, pracowników służby zdrowia,
- motywowanie członków rodzin do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji,

II. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny

W 2019 roku asystent rodziny brał udział w następujących szkoleniach:

- „Metoda dialogu motywującego z klientem oraz rodziną.”
- „Doskonalenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych w pracy z dziećmi i nastolatkami.”
- „Diagnoza rodziny.”
- Asystent rodziny – metodyka, uprawnienia i udokumentowanie pracy z rodziną, w tym tworzenie planu pomocy.”
- „Super wizja grupowa skierowana do osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.”
- „Portret psychologiczny sprawcy przemocy.”

III. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

W 2019 r. Gmina Nowinka złożyła ofertę w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019”, który odbywał się w ramach Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Zadanie objęte konkursem polegało na dofinansowaniu w formie dotacji na zatrudnienie asystenta rodziny. Rodziny wymagające wsparcia asystenta mogły skorzystać z takiej pomocy. W tym celu GOPS zatrudnił asystenta rodziny w ramach umowy zlecenie na okres od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. Pod opieką asystenta było 4 rodziny. Koszt zatrudnienia wyniósł 9 966,00 zł, z czego 2 1969,00 zł stanowiło dofinansowanie w ramach Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej.

Wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Ponadto powodami trudnej sytuacji życiowej rodzin

wspieranych pomocą asystenta są: ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezrobocie, alkoholizm, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność.

W rodzinach objętych asystą prowadzone były następujące działania:

1) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego poprzez:

- instruktaż prawidłowego sprzątania mieszkania (sporządzenie stałych czynności utrzymujących porządek w mieszkaniu – podział obowiązków na członków rodziny), dbanie o właściwy wizerunek warunków mieszkaniowych przed domem,
- trening kulinarny (piramida żywieniowa, zasady zdrowego żywienia),
- trening kompetencji w zakresie dbania o zdrowie (edukacja i trening w zakresie profilaktyki zdrowotnej i higieny, zasady pielęgnacji dzieci),
- edukację w zakresie zachowania higieny (zasady przestrzegania higieny, czynności higieny, choroby związane z zaniedbaniem higieny osobistej), przestrzegania właściwych godzin kładzenia dzieci spać,
- edukację w zakresie gospodarowania budżetem (analiza dochodów i wydatków, planowanie i monitorowanie wydatków, nabywanie umiejętności racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi poprzez określenie stopnia ważności potrzeb, niebezpieczeństwa (zobowiązania wynikające z podjęcia pożyczki gotówkowej, zakupów na raty, itp),
- pomoc w załatwieniu spraw urzędowych,
- tworzenie regulaminu prawidłowego zachowania w domu,
- zasady związane z prawidłowym zachowaniem wobec rodzeństwa i rodziców;
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielanie wsparcia w zakresie wyszukiwania i analizowania ofert pracy

2) udzielenie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych

Podczas pracy z rodziną zbierane są informacje o jej sytuacji rodzinnej, środowisku wychowawczym, problemach i dotychczasowych próbach ich rozwiązania. Na tej podstawie sporządzane są indywidualne plany pracy z rodziną obejmujące m.in. wskazania dotyczące możliwości ubiegania się o wsparcie finansowe.

3) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych poprzez:

- poprawę wzajemnej komunikacji w relacji rodzic-dziecko (rozmowy o prawidłowym komunikowaniu się, wyrażaniu uczuć i wzajemnych potrzeb,
 - trening psycho-edukacyjny (radzenie sobie ze stresem, zniechęceniem, lękiem, bezsilnością i własnymi emocjami),
 - trening asertywności i budowania poczucia własnej wartości (zachowania asertywne w sytuacji prezentowania własnej opinii oraz reakcji na krytykę i atak),
 - pracę nad usprawnieniem porozumiewania się w drodze dialogu, którego efektem będzie nabycie prawidłowych nawyków w zakresie mówienia i słuchania (rozmowy edukacyjne dot. używania odpowiedniego słownictwa adekwatnego do wieku i sytuacji),
 - wsparcie psychologiczne dla rodziców i dzieci (informowanie o możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy).
- 4) udzielenie pomocy rodzinom w postaci:
- konsultacji prawnych.
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi poprzez:
- działanie na rzecz reintegracji rodziny (edukacja w zakresie wspólnego spędzania czasu przez rodziny, wspólnego uczestnictwa w świętach rodzinnych),
 - poprawę relacji rodzic-dziecko (uczenie o rolach w rodzinie – co należy do roli matki, ojca, dziecka, itp., rodzaje postaw rodzicielskich i konsekwencje ich stosowania ujawniające się w zachowaniu dziecka),
 - podtrzymanie i zacieśnienie więzów rodzinnych (utrzymywanie kontaktu z bliższą i dalszą rodziną, wspólne spędzanie czasu – gry i zabawy, spacer, itp.),
 - wdrażanie metod nagradzania i karania,
 - motywowanie do aktywnego uczestniczenia w życiu szkolnym dziecka, utrzymywanie systemowego kontaktu ze szkołą dziecka,
 - kontakt z kuratorem, pedagogiem, wychowawcą klasy, lekarzem, dzielnicowym.
- 6) wspieranie aktywności społecznej rodzin poprzez:
- zachęcanie i motywowanie do czynnego udziału w życiu społeczności lokalnej,
 - udział w wydarzeniach szkolnych (udział w rozpoczęciu roku szkolnego, pasowaniu na ucznia, udział w choinkach, kiermaszach itp.)
 - informowanie o możliwościach i ofercie wypoczynku podczas wakacji, ferii zimowych

- 7) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych dzieci i rodziców poprzez:
- edukację w zakresie poprawy zdrowia (udzielenie informacji o potrzebie chodzenia do stomatologa, okulisty, dermatologa),
 - mobilizowanie do naprawy zaniechanych kontroli lekarskich;
- 8) motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych poprzez:
- diagnozę predyspozycji zawodowych,
 - informowanie o odbywających się kursach zawodowych organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy,
 - motywowanie do utrzymania aktywnego kontaktu z PUP;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej poprzez:
- informowanie o sposobach poszukiwania pracy,
 - informowanie o zasadach autoprezentacji podczas rozmowy kwalifikacyjnej,
 - motywowanie do utrzymywania pracy;

Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających

W roku 2019 nie realizowaliśmy tego zadania z uwagi na brak rodzin wspierających.

Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci

W roku 2019 nie realizowaliśmy tego zadania z uwagi na brak placówek wsparcia dziennego.

IV. Finansowanie

W 2019 roku nie finansowano kosztów pomocy rodzin wspierających, gdyż takich nie było.

V. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Zgodnie z art. 191 ust. 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019, poz. 1111 ze zm.) w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo –

wychowawczej, gmina właściwa ze względu na zamieszkanie dziecka, ponosi odpłatność za jego pobyt w pierwszym roku 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, w drugim roku pobytu 30%, w trzecim i następnych 50%. Zgodnie z zapisami Ustawy tut. Ośrodek pokrywał częściowe koszty pobytu dzieci w ww. formach opieki zastępczej w wysokości 10 % i 30% kosztu pobytu.

Z terenu Gminy Nowinka w 2019 r. umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych było 4 dzieci w tym:

- a) 3 dziecko przebywającej w rodzinie zastępczej
- b) 1 dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Na ten cel wydatkowano łącznie kwotę 53 817,19zł. Zadanie to w całości finansowane jest ze środków własnych gminy.

Rodzina, których dzieci postanowieniem sądu zostały umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej objęte są działaniami pracownika socjalnego GOPS oraz asystenta rodziny, mającymi na celu takie wsparcie rodziny oraz wzmocnienie jej kompetencji opiekuńczo-wychowawczych w celu umożliwienia powrotu dzieci do środowiska.

Ponadto na terenie Gminy Nowinka funkcjonują 4 rodziny zastępcze i 1 rodzinny dom dziecka. Rodziny te objęte są obligacyjną, stałą pomocą ze strony Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Augustowie. Dzieci te umieszczone zostały w pieczy zastępczej przed reformą, w związku z tym gmina nie ponosi kosztów utrzymania w rodzinach zastępczych.

VI. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 (systemy te stanowią integralną część systemów stosowanych do realizacji świadczeń rodzinnych).

Realizujemy powyższe zadanie przekazując dwa razy w roku sprawozdania wojewodzie podlaskiemu.

VII. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Prowadzimy monitoring sytuacji dzieci w rodzinach objętych pomocą GOPS. Zadanie to jest realizowane zarówno przez asystenta rodziny, jak i przez pracowników socjalnych naszego Ośrodka. W związku z tym prowadzimy też współpracę ze szkołami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz innymi instytucjami zajmującymi się sprawami rodziny. W przypadku stwierdzenia zagrożenia lub bardzo niepokojącej sytuacji w rodzinie, o takiej okoliczności informujemy Sąd Rodzinny w Augustowie.

Potrzeby związane z realizacją zadań ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2020 roku.

Istotą rozwiązań, ujętych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jest spójny system narzędzi opieki nad dzieckiem i rodziną je wychowującą, jeżeli ma ona trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji. Działania podejmowane w ramach tego systemu mają zapewnić rodzinie taką pomoc, aby w jej efekcie wyeliminowane zostało zagrożenie zabrania dziecka z rodziny lub zapewniony został szybki powrót do rodziny. Dlatego też przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyły na gminy obowiązek prowadzenia pracy z rodziną w środowisku, aby wzmocnić rodziny zagrożone czasową utratą prawa do wychowywania dzieci. Potrzebą zatem jest na pewno dalszy rozwój asystentury rodzinnej i pracy socjalnej jako elementu profilaktycznego i wspierającego rodziny, zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z opieką i wychowaniem dziecka umieszczonego w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo- wychowawczych a także zmiana świadomości społeczności lokalnej w obszarze korzystania ze wsparcia specjalistycznego.

Nowinka, 13.02.2020 r.

Sporządziła:
Ewa Miezio
Kierownik Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Nowince